

Inhoudsopgave

Inleiding	i
Lição 1	1
Inleiding	1
Spelling van het Portugees: Novo Acordo Ortográfico	1
Onderscheid tussen Portugees en Braziliaans	1
Uitspraak van medeklinkers (consuantes)	1
Uitspraak van medeklinker combinaties	2
Klinkers	3
Enkele klinker combinaties	3
Lição 2	5
Woordenschat	5
Persoonlijke voornaamwoorden	5
Het werkwoord zijn: Ser	6
Enkele bijvoeglijke naamwoorden	6
Oefeningen	7
Lição 3	9
Woordenschat	9
Het werkwoord zijn: Ser en Estar	9
Lidwoord + zelfstandig naamwoord	10
Oefeningen	10
Lição 4	13
Woordenschat	13
Werkwoorden in de tegenwoordige tijd	13
Bijvoeglijk naamwoord en zelfstandig naamwoord	14
Meervoud vormen	14
Oefeningen	15
Lição 5	18
Woordenschat	18
De werkwoorden ir en vir: gaan en komen	18
Verskil ir a en ir para	19
Enkele voorzetsels	19
Samentrekking lidwoorden + voorzetsels	19
Oefeningen	20
Lição 6	23
Woordenschat	23
Bezittelijk voornaamwoord	23
'de' + persoonlijk voornaamwoord	24
Oefeningen	25
Lição 7	28
Woordenschat	28
Telwoorden	28
Rangtelwoorden	29
Oefeningen	30

Lição 8	33
Woordenschat	33
Oefeningen.....	33
Lição 9	37
Woordenschat	37
Vragen.....	37
Persoonlijk voornaamwoord als lijdend voorwerp.....	38
Oefeningen.....	40
Lição 10.....	42
Woordenschat	42
De klok.....	42
Dagen, maanden en jaargetijden.....	43
De datum	43
Oefeningen.....	44
Lição 11.....	46
Woordenschat	46
Persoonlijk voornaamwoord als meewerkend voorwerp.....	46
Enkele voorzetsels.....	47
Uitspraken met voorzetsels.....	48
Oefeningen.....	48
Lição 12.....	51
Woordenschat	51
Beantwoorden van ja/nee vragen.....	51
Ontkennende zinnen	52
Plaats van het persoonlijk voornaamwoord.....	52
De verleden tijd: pretérito perfeito simples.....	52
het werkwoord Haver (er is).....	53
Oefeningen.....	53
Lição 13.....	57
Woordenschat	57
Vrouwelijk of mannelijk.....	58
Mannelijk en vrouwelijke variant.....	58
Mannelijk = vrouwelijk.....	58
Wat onregelmatige werkwoorden in de presente.....	59
De uitdrukking ter de ... en ter que	59
Oefeningen.....	59
Lição 14.....	62
Woordenschat	62
Verkleinwoorden	62
Werkwoorden met een onregelmatige pretérito perfeito simples	63
Oefeningen.....	64
Lição 15.....	67
Woordenschat	67
Trappen van vergelijking: vergelijkende trap.....	67
Toekomstige tijd met ir + infinitief.....	68

Toekomende tijd: futuro do presente simples	69
Werkwoorden levar en trazer, brengen en halen.....	69
Oefeningen.....	70
Lição 16.....	73
Woordenschat	73
Oefeningen.....	73
Lição 17.....	76
Woordenschat	76
Gerundief en Presente Contínuo	76
Bijwoorden	77
Oefeningen.....	79
Lição 18.....	82
Woordenschat	82
Trappen van vergelijking: overtreffende trap.....	82
De verleden tijd: pretérito imperfeito do indicativo.....	83
Oefeningen.....	84
Lição 19.....	87
Woordenschat	87
Wederkerende voornaamwoorden en wederkerende werkwoorden	87
De gebiedende wijs	89
Oefeningen.....	89
Lição 20.....	93
Woordenschat	93
Samengestelde tijden met voltooid deelwoord	93
Voltooid tijd: pretérito perfeito composto do indicativo.....	94
Onregelmatige deelwoorden	94
Onbepaalde voornaamwoorden.....	95
Oefeningen.....	95
Lição 21.....	98
Woordenschat	98
Betrekkelijk voornaamwoord	98
Presente simples do subjuntivo	100
Oefeningen.....	102
Lição 22.....	106
Woordenschat	106
Aanwijzende voornaamwoorden.....	106
Onregelmatige werkwoorden in de presente do subjuntivo	107
Oefeningen.....	108
Lição 23.....	111
Woordenschat	111
Pretérito imperfeito do subjuntivo	111
Irreële voorwaarden: imperfeito do subjuntivo	112
Conditional	113
Oefeningen.....	113

Lição 24	117
Woordenschat.....	117
Oefeningen.....	118
Lição 25	121
Woordenschat.....	121
De belangrijkste voegwoorden.....	121
Wat werkwoorden met een onregelmatige imperfecto do subjuntivo.....	122
Reële voorwaarden: futuro do subjuntivo.....	122
Oefeningen.....	123
Antwoorden op de oefeningen	127

Lição 1

Inleiding

Het Portugees is één van de wereldtalen. Oorspronkelijk werd het slechts gesproken door een handjevol Portugezen. Maar, door de ontdekkingsreizen en kolonisatiedrift van de afgelopen eeuwen, heeft het zijn weg gevonden naar Afrika, Zuid-Amerika en zelfs Azië. Tegenwoordig is Brazilië, van oorsprong een Portugese kolonie, aan het uitgroeien tot een belangrijke wereldmacht.

Het Portugees is een Romaanse taal en lijkt daardoor veel op het Frans, Spaans en Italiaans. Als je affiniteit hebt met die talen, dan zal je het Portugees snel oppakken.

Spelling van het Portugees: Novo Acordo Ortográfico

In het Nederlands verandert de spelling nogal eens. Voor 1934 schreven we nog 'Zoo vangt den mensch een visch.'. We herinneren ons vast ook nog de verhitte 'pannenkoeken' discussies toen we in 1996 de laatste hervorming doorvoerden. De hervorming van 2006 is aan velen van ons voorbij gegaan.

In Portugal gaat het er in dit opzicht net zo verhit aan toe. De eerste grote taalhervorming vond plaats in 1911. De nieuwste hervorming werd akkoord bevonden in 1990. De nieuwe regels in dit akkoord leidden tot veel ophef en zijn uiteindelijk pas in 2009 gedeeltelijk doorgevoerd. Vanaf 1 januari 2015 zijn ze definitief van kracht. Dit boek gaat dan ook uit van deze nieuwe regels.

Onderscheid tussen Portugees en Braziliaans

Dan is er het veel besproken onderscheid tussen Portugees en Braziliaans. Portugees wordt in veel landen op de wereld gesproken, telkens net op een andere manier. De twee belangrijkste varianten zijn het Portugees gesproken in Portugal en het Portugees gesproken in Brazilië, het Braziliaans. In de cursus gaan we in beginsel uit van het Portugees gesproken in Portugal. We geven daar waar relevant ook aan hoe het Braziliaans afwijkt van het Portugees.

Uitspraak van medeklinkers (consuantes)

Het vervolg van deze les staat in het teken van de uitspraak. Hieronder zie je een overzicht van de medeklinkers en de uitspraak. Op de website www.lesexpres.nl/portugees kunt u telkens op woorden klikken om te horen hoe ze worden uitgesproken. In dit boek een overzicht:

- b** Als in het Nederlands
- c** Indien voor **e** of **i**: dan als 's', anders: als 'k'
- ç** Als de Nederlandse 's'
- d** Als in het Nederlands

- f** Als in het Nederlands
- g** Indien voor **e** of **i**: dan als de 'zj' klank in bijv. 'giraf', anders: als de 'g' in het Engelse 'good'. **gua** als 'g-oe-à', **gue** als 'g-oe-è' en **gui** = 'gie' met de 'g' van 'good'.
- h** Wordt niet uitgesproken
- j** Als de 'zj' klank in bijv. 'giraf'
- k** Als de Nederlandse 'k'
- l** Vergelijkbaar met het Nederlands.
- m** Aan het begin van een lettergreep: als het Nederlands
Aan het eind: als de 'ng' in 'bang'
- n** Aan het begin van een lettergreep: als het Nederlands
Aan het eind: als de 'ng' in 'bang'
- p** Als in het Nederlands
- q** Als de Nederlandse **k**. **qua** als 'kwà', **quo** als 'kwo', **que** als **kè** en **qui** als **kie**.
- r** Aan het begin van een woord of voorafgegaan door een medeklinker of een dubbele **rr**: als een rollende 'r' of 'huig r' (zachte 'ch'). Anders: vergelijkbaar met de Nederlandse, zachte 'r'
- s** Tussen twee klinkers: als een 'z', aan het begin van een lettergreep of een dubbele **ss**: als een harde 's'. Aan het eind van een lettergreep waarbij de volgende letter een **b, d, g, l, m, n, r, v** of **z** is: als de 'zj' in 'giraf'. Aan het eind van een lettergreep waarbij volgende letter een **c, f, p** of **t** is: als een 'sj' klank.
- t** Als in het Nederlands
- v** Zachter dan het Nederlands, richting 'w'
- w** Vergelijkbaar met het Nederlands
- x** Aan het begin van een woord: als 'ch', Aan het eind van een woord: als 'ks'.
Anders zeer uiteenlopend: 'ks' in **táxi**, 'z' in **exame**, 's' in **máximo**, 'sj' in **Mexico**
- z** Aan het eind van een woord: als 'ch', Anders: als 'z'

Uitspraak van medeklinker combinaties

Hiernaast zie je een overzicht van combinaties van medeklinkers. Verder komen er geen combinaties voor, dus ook geen dubbel l, dubbel d, dubbel p, et cetera:

- ch** Als de 'sj' in 'sjaal'
- ss** Als de Nederlandse 's'
- nh** Als de 'nj' in 'oranje'
- lh** Vergelijkbaar met de 'l' gevolgd door 'j'
- rr** Rollende 'r', of 'huig r'

Klinkers

Basis klinkers

Het Portugees kent veel klinkerklanken die worden gevormd door veel verschillende accenten op de klinkers. De basis klinkers zijn

- a** Als de Nederlandse 'aa' in 'haar', aan het eind van een woord als 'uh'. **à, á** als 'aa' in ' haar', **ã** als 'uh'
- o** Als de Nederlandse 'o' in 'bot', soms ook als 'oo'. Aan het eind van een woord als 'oe'. **ó** als 'bot', **ô, ou** als 'boot'
- e** Als de Nederlandse 'e' in 'ben', soms als 'ee' (**louredo**), soms als 'ie' (**teatro**). Aan het eind van een woord als 'ah', Als een woord begint met 'es' dan wordt de 'e' niet uitgesproken. **è, é** als 'pet', 'ê' als 'ben', **e**
- i** Als de Nederlandse 'ie'
- u** Als de Nederlandse 'oe'
- y** Als de Nederlandse 'ie'

Als een accent op de klinker wordt geplaatst, ligt ook de klemtoon op die lettergreep. Verder wordt de klank van de klinker iets anders:

- **á, ó, í, é, ú** - klank vergelijkbaar, klemtoon op lettergreep
- **â, ô, ê** - verandert de klank. **â** als iets tussen 'uh' en 'è', **ô** als 'oo' in 'boot', **ê** als 'ee'
- **ü** - alleen taalkundige functie om aan te geven dat de **u** wordt uitgesproken na de **g** of **q**
- **à** - taalkundig functie om aan te geven dat voorzetsel **a** en persoonlijk voornaamwoord **a** zijn samengetrokken

Nasale klinkers

Bijzonder in het Portugees zijn de nasale klinkers. Deze zijn te vergelijken met de nederlandse 'ng' in woorden als 'bang', 'long', et cetera. Deze worden op verschillende manieren geschreven, met een accent of door een **m** of **n** achter de klinker te plakken.

nasale klinkers

am, an, ã	Als 'aoeng'
om, on, õ	Als 'ong'
em, en	Als 'eng'
im, in	Als 'ieng'
um, un	Als 'oeng'

Lição 2

Woordenschat

bom dia	goede morgen	velho	oud	vazio	leeg
adeus	tot ziens	quente	heet	divertido	vermakelijk
frio	koud	bonito	mooi	o mar	de zee
boa tarde	goede middag	bom	goed (mannelijk)	bonito	mooi
a mulher	de vrouw	saboroso	smakelijk	honesto	eerlijk
maluco	gek	alto	groot (van gestalte)	belo	mooi
olá	hallo	feio	lelijk	o vinho	de wijn
boa noite	goede nacht	boa	goed (vrouwelijk)	grande	groot
o homem	de man	a água	het water	livre	vrij
o rapaz	de jongen	o gato	de kat	a canção	het lied
oi	hallo (Braziliaans)	novo	jong	justo	rechtvaardig
chau	tot ziens	mau	slecht (mannelijk)	delicioso	heerlijk
a rapariga	het meisje	pequeno	klein	cheio	vol
o cão	de hond			a maçã	de appel
				má	slecht (vrouwelijk)

Persoonlijke voornaamwoorden

Mooi zo, je hebt de weg naar les 2 gevonden. Na deze les zul je al in staat zijn heel simpele zinnen te maken in het Portugees. Zinnen met een persoonlijk voornaamwoord, een werkwoord en een bijvoeglijk naamwoord er in.

Laten we beginnen met de persoonlijke voornaamwoorden. Dit zijn in het Nederlands woorden als 'ik', 'jij', 'hij', 'zij', et cetera. Onderstaand zie je de Portugese vertaling:

Persoonlijk voornaamwoord

ik	eu
jij	tu
U (enkelvoud)	você
hij, zij	ele, ela
wij	nós
jullie, U (meervoud)	vocês
zij	eles, elas

Enkele opmerkingen hierover:

- Er is een vorm voor 'hij' en 'zij', er is geen vorm voor 'het' zoals in het Nederlands
- **eles** gebruik je voor een groep mannen, **elas** voor een groep vrouwen. Als de groep gemixed is, dan gebruik je **eles**

- In Brazilië wordt de informele vorm **tu** niet gebruikt, in plaats daarvan: **você**
- Voor U (enkelvoud) worden de termen **o senhor** (mannelijk) en **a senhora** (vrouwelijk) gebruikt.
- **vocês** wordt niet veel gebruikt. In Portugal als een iets minder formeel 'U' en in Brazilië als 'jij'

Het werkwoord zijn: Ser

We beginnen met een vertaling van het werkwoord 'zijn', en wel de vertaling **estar**. We zullen straks zien dat er nog meer vertalingen voor het werkwoord zijn, maar we beginnen simpel. De vervoeging van **ser** is als volgt:

het werkwoord Ser	
ik ben	eu sou
jij bent	tu és
hij, zij is, U bent	ele, ela, você é
wij zijn	nós somos
jullie zijn, U bent	vocês são
zij zijn	eles, elas são

Voorbeelden:

- "Ik ben Portugees." → **Eu sou português.**
- "Jullie zijn groot." → **Vocês são altos.**

Enkele bijvoeglijke naamwoorden

In deze les een korte uitleg over bijvoeglijke naamwoorden. Bijvoeglijke naamwoorden gebruik je om een bepaalde eigenschap van een persoon of ding aan te geven. Zo kun je bijvoorbeeld zeggen dat iets 'groot', 'klein', 'rood', 'geel', 'jong' of 'oud' is. Deze woorden noemen we bijvoeglijke naamwoorden.

In het Portugees maakt het uit of je bijvoeglijke naamwoorden gebruikt voor vrouwelijke of mannelijke dingen en of het om enkelvoud of meervoud gaat.

voorbeeld Nederlands	betreft	dus	vertaling Portugees
Hij is jong.	mannelijk, enkelvoud	novo	Ele é novo.
Zij is jong.	vrouwelijk, enkelvoud	nova	Ela é nova.
Zij zijn jong.	mannelijk, meervoud	novos	Eles são novos.
Zij zijn jong.	vrouwelijk, meervoud	novas	Elas são novas.

In de woordenschat zullen we telkens het mannelijk enkelvoud noemen. Aan de hand van bovenstaand voorbeeld kun je dan telkens het vrouwelijk enkelvoud, het mannelijk meervoud en het vrouwelijk meervoud afleiden.

Bijvoeglijke naamwoorden die eindigen op **-e** of **-ista** hebben in het algemeen een andere

vervoeging. Bij enkelvoud mannelijk én vrouwelijk kent het dezelfde vorm, bij het meervoud komt er een -s achter.

voorbeeld Nederlands	betreft	dus	vertaling Portugees
Hij is intelligent.	mannelijk, enkelvoud	inteligente	Ele é inteligente.
Zij is intelligent.	vrouwelijk, enkelvoud	inteligente	Ela é inteligente.
Zij zijn intelligent.	mannelijk, meervoud	inteligentes	Eles são inteligentes.
Zij zijn intelligent.	vrouwelijk, meervoud	inteligentes	Elas são inteligentes.

Oefeningen

2.1. werkwoord ser

Vertaal het werkwoord (geef pers.vnw + vervoeging)

1. **ser**: "hij is"
2. **ser**: "zij zijn (mannelijk)"
3. **ser**: "zij is"
4. **ser**: "zij zijn (vrouwelijk)"
5. **ser**: "ik ben"
6. **ser**: "wij zijn"
7. **ser**: "U bent (enkelvoud)"
8. **ser**: "jij bent"
9. **ser**: "Jullie zijn / U bent (meervoud)"

2.2. vul het woord in

Vul het juiste woord in:

1. **Eu ... bela.** (Ik ben mooi.)
2. **Tu és ...** (Jij bent groot. (Tegen een man.))
3. **Nós ... altos.** (Wij zijn groot.)
4. **A maçã é ...** (De appel is heerlijk.)
5. **A ... é bela.** (Het lied is mooi.)
6. **A rapariga é ...** (Het meisje is lelijk.)
7. **O ... é pequeno.** (De kat is klein.)
8. **O vinho é ...** (De wijn is smakelijk.)

2.3. vertaal naar het Nederlands

Vertaal:

1. Ela é feia.	6. Tu és alto.
2. Eles são maus.	7. Você é justo.

3. Eu sou pequeno.
4. Nós somos honestos.
5. Elas são boas.

8. Ele é maluco.
9. Vocês são livres.

2.4. vertaal naar het Portugees

Vertaal:

1. Ik ben klein. (mannelijke vorm)
2. Zij is gek.
3. Zij zijn groot. (Over vrouwen)
4. Jij bent jong. (vrouwelijke vorm)
5. Wij zijn groot.
6. U bent eerlijk. (Tegen één man)
7. Jij bent oud. (mannelijke vorm)
8. Jullie zijn groot (Tegen meerdere mannen).
9. Ik ben mooi. (vrouwelijke vorm)
10. Hij is lelijk.
11. Zij zijn groot. (Over mannen)

Lição 20

Woordenschat

a passadeira	het zebrapad	o comboio	de trein	o sistema de navegação	het navigatiesysteem
a viela	de steeg	o autocarro	de stadsbus	ir	gaan
o aeroporto	het vliegveld	dar	voorrang	a direção	de richting
a rotunda	rotonde	prioridade	verlenen	a roulotte	de caravan
o combustível	de brandstof	o conto	het verhaal (klein)	a portagem	de tol
o semáforo	het stoplicht	o meio de transporte	het vervoermiddel	o condutor	de rijder
atravessar	oversteken	a bicicleta	de fiets	vir	komen
o porto	de haven	o avião	het vliegtuig	virar à esquerda	linksaf slaan
o acidente	het ongeluk	a camioneta	de streekbus	a	de camper
o depósito	de tank	passar	passeren	autocaravana	
o metro	de metro	verdadeiro	waar	ultrapassar	inhalen
a estrada	de straat, de weg	transportar	transporteren, vervoeren	o pórtico	het tolhuisje
navegar	varen	a motorizada	de brommer	o passageiro	de bijrijder
o peão	de voetganger	o barco	de boot	a viagem	de reis
o colete	het reflecterend vest	o camião	de vrachtwagen	virar à direita	rechtsaf slaan
refletor		a conta	de rekening	a passagem de nível	de spoorwegovergang
o helicóptero	de helicopter	o carro	de auto	o sinal de trânsito	het verkeersbord
a paragem de autocarro	de busstop	a mota	de motor	o percurso	de route
estacionar	parkeren	o elétrico	de tram	dar boleia	een lift geven
o tipo	de soort	a prioridade	de voorrang	viajar	reizen
o trânsito	het verkeer	a história	het verhaal	a carta de condução	het rijbewijs
		a multa	de boete	a carrinha	klein busje

Samengestelde tijden met voltooid deelwoord

Tot nu toe hebben we twee verleden tijden behandeld, de **pretérito perfeito** (les 12) en de **pretérito imperfeito** (les 18). De uitdrukking **eu pensei** staat in de **perfeito** en betekent in het Nederlands 'Ik heb gedacht.' De uitdrukking **eu pensava** staat in de **imperfeito** en betekent in het Nederlands 'Ik dacht.'

In deze les introduceren we een nieuwe verleden tijd. Het betreft een samengestelde tijd, dat wil zeggen, een vorm van 'hebben' in combinatie met een voltooid deelwoord. Laten we eerst kijken hoe je het voltooid deelwoord maakt. In het algemeen maak je dit door het hele werkwoord als uitgangspunt te nemen en het vervolgens aan te passen:

- Werkwoord eindigend op **-ar**: de **-r** er af, en **-do** er aan vast
- Werkwoord eindigend op **-er**: de **-er** er af, en **-ido** er aan vast
- Werkwoord eindigend op **-ir**: de **-r** er af, en **-do** er aan vast

Dus, **cantar** (zingen) wordt **cantado** (gezongen), **comer** wordt **comido** (gegeten) en **partir** wordt **partido** (vertrokken).

Voltooid tijd: pretérito perfeito composto do indicativo

We behandelen als eerste samengestelde tijd de **pretérito perfeito composto**. Je zou denken dat die vorm dan het zelfde is als de vorm 'Ik heb gewerkt' in het Nederlands. Maar dat is niet waar. Daarvoor heb je immers al de **pretérito perfeito do indicativo** (volgt u het nog?) De tijd die we hier bespreken, heeft altijd de betekenis van 'de laatste tijd' in zich, zoals je in de voorbeelden zult terug zien. Zo vorm je de tijd:

	werkwoorden op -ar cantar (zingen)	werkwoorden op -er comer (eten)	werkwoorden op -ir partir (vertrekken)
eu	tenho cantado	tenho comido	tenho partido
tu	tens cantado	tens comido	tens partido
ele, ela, você	tem cantado	tem comido	tem partido
nós	temos cantado	temos comido	temos partido
eles, elas, vocês	têm cantado	têm comido	têm partido

En dit zijn wat voorbeelden:

- **Eu tenho muito cantado.** - Ik heb de laatste tijd veel gezongen.
- **Ela tem comido.** - Zij heeft (de laatste tijd) gegeten.
- **Tenho trabalhado muito.** - Ik werk (de laatste tijd) hard.

Onregelmatige deelwoorden

In het algemeen vorm je het voltooid deelwoord zoals eerder beschreven. Er zijn ook voltooid deelwoorden die onregelmatig zijn. We noemen er een paar:

abrir	openen	aberto	geopend
dizer	zeggen	dito	gezegd
escrever	schrijven	escrito	geschreven
fazer	doen	feito	gedaan
ganhar	winnen	ganho	gewonnen
pagar	betalen	pago	betaald
pôr	zetten	posto	gezet
ver	zien	visto	gezien
vir	komen	vindo	gekomen

Onbepaalde voornaamwoorden

Met een onbepaalde voornaamwoord verwijst je naar (groepen) dingen of mensen, zonder daarbij precies het specifieke ding of mens te noemen. In het Nederlands zijn het woorden als: iedereen, iemand, niemand, velen, weinigen et cetera, in zinnen als: 'Iemand moet het huis schoonmaken.' In het Portugees is dit ook het geval. Hieronder zie je een overzicht. Je ziet dat een groot deel van de voornaamwoorden zich aanpast aan het geslacht en dat andere onveranderd blijven.

veranderend				vast
enkelvoud		meervoud		
mannelijk	vrouwelijk	mannelijk	vrouwelijk	
algum (iemand)	alguma	alguns	algumas	alguém (iemand)
nenhum (niemand)	nenhuma	nenhuns	nenhumas	ninguém (niemand)
todo (iedereen)	toda	todos	todas	outrem (ander)
muito (veel)	muita	muitos	muitas	tudo (alles)
pouco (weinig)	pouca	poucos	poucas	nada (niets)
vário (verschillende)	vária	vários	várias	algo (iets)
tanto (zo veel)	tanta	tantos	tantas	cada (elke)
outro (ander)	outra	outros	outras	
quanto (zoveel)	quanta	quantos	quantas	
qualquer (welke dan ook)		quaisquer		

Hier volgen wat voorbeelden. Let hierbij op: In sommige voorbeelden zie je het zelfstandig gebruik van het voornaamwoord, in andere zinnen zie je het bijvoeglijk gebruikt:

- **Alguém me telefonou?** - Heeft iemand me gebeld?
- **Vocês entenderam tudo?** - Heb je alles begrepen?
- **Nada é impossível.** - Niets is onmogelijk.
- **Ninguém falou com ela.** - Niemand sprak met haar.
- **Comprei alguns livros.** - Ik heb wat boeken gekocht.
- **Todas as mulheres visitaram-me.** - Al de vrouwen hebben me bezocht.

Voorbeelden met een dubbele ontkenning:

- **Não tenho nada.** - Ik heb helemaal niets.
- **Ela não fez nada.** - Zij deed helemaal niets.

Oefeningen

20.1. onregelmatige deelwoorden

Vul het deelwoord in:

1. Ik heb gezegd. **Eu tenho ...**

2. Ik heb betaald. **Eu tenho ...**
3. Ik heb geschreven. **Eu tenho ...**
4. Ik heb gezet. **Eu tenho ...**
5. Ik heb gedaan. **Eu tenho ...**
6. Ik heb gezien. **Eu tenho ...**
7. Ik heb geopend. **Eu tenho ...**
8. Ik heb gewonnen. **Eu tenho ...**
9. Ik ben gekomen. **Eu tenho ...**

20.2. preterito perfeito composto

Vul de preterito perfeito composto in:

1. **Ele ... o acidente.** (Hij had het ongeluk gezien.)
2. **... com uma caneta bonita.** (Ik had met een mooie pen geschreven.)
3. **Tu ... a pensão.** (Jij had het pension schoongemaakt.)
4. **Eu ... o carro na garagem de estacionamento.** (Ik had de auto in de parkeergarage gezet.)
5. **Eles ... a loja.** (Zij hadden de winkel geopend.)
6. **Eles ... que Maria tinha uma bicicleta.** (Zij hadden gezegd dat Maria een fiets had.)
7. **Ele ... um porco.** (Hij had een varken gedood.)
8. **O comboio ... uma curva a direita.** (De trein had een bocht naar rechts gemaakt.)
9. **Nós ... as malas.** (Wij hadden de koffers overhandigd.)
10. **Nós ... um carro vermelho.** (Wij hadden een rode auto gewonnen.)

20.3. onbepaald voornaamwoord

Vul het onbepaald voornaamwoord in:

1. **... tinha visitado o museu.** (Niemand had het museum bezocht.)
2. **ele fez ...** (Hij heeft alles gedaan.)
3. **... passos foram vindo ao aeroporto.** (Enkelen waren naar het vliegveld gekomen.)
4. **... aqui fala holandês?** (Spreekt iemand hier Nederlands?)
5. **... criança tinha comido.** (Elk kind had gegeten.)
6. **ela não viu ...** (Zij heeft niets gezien.)
7. **não tenho ... idéia.** (Ik heb geen enkel idee.)
8. **... as coisas estavam pagas.** (Alle dingen waren betaald.)
9. **... ficou em casa.** (Niemand bleef thuis.)
10. **Eu vi ...** (Ik heb iets gezien.)

20.4. vertaal naar het Nederlands

Vertaal:

Antwoorden op de oefeningen

2.1. werkwoord ser

1. ele é	6. nós somos
2. eles são	7. você é
3. ela é	8. tu és
4. elas são	9. vocês são
5. eu sou	

2.2. vul het woord in

1. sou	4. deliciosa	7. gato
2. alto	5. canção	8. saboroso
3. somos	6. feia	

2.3. vertaal naar het Nederlands

1. Zij is lelijk.	6. Jij bent groot.
2. Zij zijn slecht.	7. U bent rechtvaardig.
3. Ik ben klein.	8. Hij is gek.
4. Wij zijn eerlijk.	9. U bent vrij.
5. Zij zijn goed.	

2.4. vertaal naar het Portugees

1. Eu sou pequeno.	7. Tu és velho.
2. Ela é maluca.	8. Vocês são altos.
3. Elas são altas.	9. Eu sou bonita.
4. Tu és nova.	10. Ele é feio.
5. Nós somos altos.	11. Eles são altos.
6. Você é honesto.	

3.1. het werkwoord estar

1. eu estou	6. você está
2. tu estás	7. ela está
3. ele está	8. elas estão
4. eles estão	9. vocês estão
5. nós estamos	

3.2. vul het woord in

1. é	4. estão	7. está
2. somos	5. sou	8. é
3. está	6. é	